

Per tant, respecte als aprenentatges escolars, tot i que els oients suggereixen que potser els sords aprendran més en una escola especial (I6), afirmen que els sords severos són els qui veuran més afavorits els seus aprenentatges en l'escola d'oients (I3) i que la seva assistència no perjudica tant el ritme normal de la classe com els sords profunds (I4). Malgrat això, no estan d'acord en que els sords severos siguin més treballadors que els sords profunds (I10).

Finalment, els oients consideren que els sords profunds que estudien en una escola d'oients seran més independents que els sords severos (I12) i que es sentiran més sols a classe que els sords severos (I9).

No s'observen diferències significatives en els altres ítems de l'escala en relació a la pèrdua auditiva del sord.

6.5.3.4 *Competència lingüística del sord:*

Segons les opinions expressades pels companys oients, l'assistència a l'aula d'un sord amb un nivell d'expressió oral *insuficient* veurà més afavorit els seus aprenentatges escolars que un sord amb nivell *òptim* o *suficient*

d'expressió oral (veure annex pàg.42). Aquests resultats semblen incongruents i és per això que s'han d'interpretar d'una manera més minuciosa. S'ha de tenir en compte que aquestes dades només es refereixen a quatre sords del total de la mostra (nº 1,3,17 i 21) i, per tant, no es pot considerar un nombre de subjectes prou representatiu que permeti la generalització dels resultats.

Igualment succeeix quan es valoren els resultats obtinguts en funció de la intel·ligibilitat de la parla dels sords. El nivell *insuficient* d'intel·ligibilitat de la parla, en aquest cas, sols està representat per un sord (nº 21) que, precisament, també obté un nivell *insuficient* d'expressió oral.

En conseqüència, els resultats obtinguts s'han de concretitzar afirmant que el subjecte 21, de 12 anys d'edat i amb sordesa profunda, està favorablement acceptat pels seus companys oients i, a més a més, està considerat treballador.

Tanmateix, els quatre subjectes amb un nivell d'expressió oral *insuficient* esmentats anteriorment, estan ben acceptats pels oients i, fins i tot, la seva integració a l'aula és considerada molt positiva. Les dades estadístiques es troben a la pàg.43 de l'annex.

Finalment, s'observen diferències significatives quant a possibilitats d'aprenentatge. De nou, els resultats porten a reconsiderar el nombre de sords que aconseguen un nivell *òptim* d'expressió oral. L'opinió generalitzada és de que els sords aprendran més en una escola especial, però són els subjectes amb un nivell d'expressió oral *òptim*, representat per quatre subjectes (19,20,22,26), els qui, obviament, obtindran millores considerables en l'aprenentatge. Aquests resultats es repeteixen, de manera estadísticament significativa, pel grup de sords amb un nivell de comprensió oral *òptim*. Els resultats estadístics d'ambdòs aspectes es mostren en les pàgines 44 i 45 de l'annex, respectivament.

D'altra banda, els oients pensen que els sords amb un nivell de comprensió oral *òptim* i *suficient* no es trobaran sols a classe, ni tindran problemes de conducta. Sorprenentment, només s'observen diferències significatives entre aquells sords que tenen un nivell *suficient* i els que tenen un nivell *insuficient* de comprensió oral respecte a la comprensió dels problemes que comporta la sordesa i, en canvi, s'exclou al grup amb un nivell *òptim*, com es pot comprovar a la pàg.46 de l'annex.

Respecte a la capacitat de treball, els sords amb comprensió oral *òptim*

i suficient es distancien significativament del grup amb nivell insuficient. Però, el fet més destacable és que el grup amb comprensió oral suficient és considerat més treballador que el grup de sords amb un nivell òptim.

Aquests resultats són orientatius i no han de considerar-se definitius ja que, d'una banda, no es compta amb una mostra àmplia de subjectes i, d'altra banda, la distribució dels sords, en cada nivell, no és homogènia.

6.5.3.5 *Competència comunicativa del sord:*

L'estudi de l'actitud dels companys oients en funció de la competència comunicativa del sord presenta les mateixes limitacions esmentades anteriorment causades per la manca d'un grup representatiu en cada nivell. Per tant, els resultats s'hauran d'ajustar a les característiques concretes dels subjectes, sobretot quan es fa referència a subjectes amb nivells baixos.

Primerament, amb l'anàlisi de l'actuació del sord com a receptor d'una informació, ja s'obtenen resultats sorprenents: segons els oients, l'assistència a l'aula dels 2 sords que tenen un nivell *molt baix* (nº7 i 17) afavoreix més els seus aprenentatges escolars que als sords amb un nivell *insuficient*. Cal veure

la pàg.47 de l'annex per comprovar la significació de les dades.

En canvi, quan es tracte de valorar el tipus d'escolarització més favorable, els oients consideren que els sords amb un nivell *òptim* aprendran més que els sords amb nivell *insuficient* a la seva escola que en una escola especial i l'atenció que requereixen no perjudicarà el ritme normal de la classe. A més a més, el sord receptor *òptim* es trobaria significativament menys sol a l'aula que el sord receptor *insuficient*.

Els oients pensen que tenir un company sord amb un nivell *suficient* com a receptor és més positiu que tenir un company sord amb un nivell *insuficient* o bé *òptim* (veure pàg.48 de l'annex). Aquestes dades obliguen a reconsiderar positivament les característiques individuals dels 12 subjectes que conformen el grup amb un nivell *suficient* com a receptors.

Quan el sord actua com a locutor, existeixen diferències significatives entre els 2 adolescents *insuficients* (nº10 i 11), i el grups de locutors *suficients* i *òptims*. En aquest sentit, no pensen que les seves necessitats estiguin millor ateses en una escola especial i, d'altra banda, no els resulta difícil parlar amb ells. Ambdòs significacions estan a les pàg.49 i 50 de l'annex. Respecte a

aquest últim punt cal recordar que el seu nivell d'intel·ligibilitat de la parla és *òptim i suficient*, respectivament.

Els sords *suficientment* bons locutors, segons les opinions expressades pels seus companys, es sentirien significativament més sols que els sords locutors *òptims*. Aquest resultat coincideix amb la valoració del sord com a "reparador", tal i com es pot veure a la pàg.51 de l'annex.

Malgrat l'existència de diferències significatives trobades en els ítems 3, 4 i 11 -relacionats amb els aprenentatges escolars i a l'assistència del sord a l'aula-, entre els adolescents sords amb un nivell *insuficient* com a "reparadors" i aquells que obtenen un nivell *òptim*, el reduït nombre de subjectes en el primer grup no permet arribar a resultats conclouents.

Per contra, altres dades significatives semblen tenir major pes: als oients els agrada més tenir un company sord que sigui *òptim* "reparador" que un sord *suficientment* bon "reparador" i, tanmateix, pensen que el primer grup de sords es sentiria menys sol a l'aula que el segon. Per comprovar les significacions d'aquests resultats cal veure les pàgines 52 i 53 de l'annex.

6.5.4 Anàlisi Factorial de l'escala d'actitud:

Per comprovar si els ítems que formen part de l'escala es poden agrupar, s'ha realitzat una anàlisi factorial de components principals, per rotació varimax. Els ítems de l'escala d'actitud han quedat agrupats en 3 factors que, acumulats, expliquen el 45,4% de la variança total. Els resultats estadístics es poden veure en les pàg.54 i 55 de l'annex.

Cadascun dels factors es refereix a un bloc temàtic quedant distribuïts de la següent manera:

ÍTEMS FACTOR 1: INTERACCIÓ SORD-OIENT	27,6%
I11 Agradaria tenir company sord a classe. I15 Sord pot ser el meu millor amic. I7 Company sord molt positiu. I5 Ajudarà a comprendre problema. I14 Haurien de poder estudiar escola oients. I18 Sord podria divertir-se amb meus amics. I3 Assistència afavorirà aprenentatges.	

ÍTEMS FACTOR 2: ESTIGMATITZACIÓ	10,2%
I16 Sord faria nosa a classe. I19 Fer esport amb sord seria avorrit. I17 Resulta difícil parlar amb sord. I9 Es trobarà sol a classe. I13 Tindrà problemes de conducta.	

ÍTEMS FACTOR 3: INTEGRACIÓ	7,6%
I6 Aprendre més a escola especial. I1 Escola especial millors atencions. I4 Perjudicaran ritme normal de classe. I8 Pot tenir problemes de caràcter.	

6.5.4.1 Anàlisi en funció del gènere i l'edat dels companys oients:

Atenent als factors resultants de l'escala, s'observa, mitjançant una prova de comparació de mitjanes, que el gènere estableix diferències significatives en dos dels factors. Les dades mostren una tendència del grup de dones a puntuar significativament més favorable al sord en el factor 1 "interacció sord-oient" ($t=2,23$; $P<0.05$) i en el factor 2 "estigmatització" ($t=2,10$; $P<0.05$).

En el factor 3 ("integració") no es detecten diferències de gènere, però en canvi, l'edat correlaciona positivament de manera significativa ($P < 0.005$) amb aquest factor. Per tant, coincidint amb els resultats exposats en l'apartat anterior (6.5.3.1), els subjectes oients de major edat mostren major tendència a rebutjar la integració del sord a l'aula d'oients.

Tanmateix, l'edat correlaciona amb el factor 1 ("interacció sord-oient), però de manera significativament negativa ($P < 0.005$). Així, els oients més joves són els qui interaccionen més amb els sords demostrant la seva acceptació.

No s'observa correlació positiva entre l'edat i el factor 2 "estigmatització":

6.5.4.2 Anàlisi en funció del gènere, l'edat i la pèrdua auditiva del company sord:

No s'observen diferències significatives segons el gènere en cap dels factors. És a dir, no apareixen actituds més positives o negatives segons sigui el sexe del company sord.

Respecte a l'edat del sord, cal destacar les correlacions significatives detectades en el factor 2 ("estigmatització") i en el factor 3 ("integració").

Aquestes dades coincideixen amb l'anàlisi dels resultats realitzada mitjançant la prova de la comparació de mitjanes en funció de l'edat dels sord, comentats en l'apartat 6.5.4.1. D'una banda, es pot concloure que l'estigmatització del sord es reforça a mesura que augmenta en edat i, d'altra banda, que els sords més grans són els qui, segons els oients, aprendrien més en una escola especial pel fet d'estar millor ateses les seves necessitats i, a més a més, en una escola d'oients podrien presentar problemes de conducta.

En definitiva, sembla ser que els oients mostren una actitud negativa vers la integració dels adolescents sords més grans que contribueix a reforçar la seva estigmatització.

La pèrdua auditiva del sord també ha resultat ser una variable significativa en el factor 3 anomenat "integració". Així, coincidint amb els resultats comentats anteriorment en l'apartat 6.5.4.3., l'actitud dels companys oients vers els sords severos és més favorable que vers els sords profunds, quant a integració en una escola amb oients.

En els altres dos factors -"interacció sord-oient" i "estigmatització"- no s'observen actituds significatives.

6.5.4.3 Anàlisi en funció de la competència lingüística i comunicativa del company sord:

D'entre els tres factors obtinguts mitjançant l'anàlisi factorial, s'observen diferències en el 1er factor, anomenat "interacció sord-oient", i en el 3er factor, anomenat "integració", en funció de la intel·ligibilitat de la parla i el nivell de comprensió oral dels sords, respectivament.

D'una banda, donat que el grup amb intel·ligibilitat de la parla qualificat com a *insuficient* només està representat per un subjecte, no es poden extreure resultats globals. Únicament, es pot afirmar que el subjecte 21, de 12 anys d'edat i amb una pèrdua auditiva profunda, interacciona significativament amb els seus companys oients d'aula.

D'altra banda, segons els oients, el grup de sords amb comprensió oral *òptima*, format per un 32% de la mostra, es troben significativament més ben integrats a l'aula que aquells que tenen un nivell *molt baix*, com s'observa a

la pàg.56 de l'annex.

Respecte a la competència comunicativa, sols s'han trobat diferències significatives en el factor 1 quan es valora l'actuació del sord com a "reparador" d'una informació. Un cop més, la manca d'un grup representatiu obliga a individualitzar els resultats. Així, els quatre únics sords que obtenen un nivell *insuficient* com a "reparadors" (subjectes n° 7, 9, 11 i 17), interaccionen més significativament amb els seus companys oients d'aula que els que tenen un nivell *suficient i òptim*, tal i com es pot veure a la pàg.57 de l'annex.

6.6 COMENTARI DELS RESULTATS SOBRE L'ACTITUD DELS COMPANYS OIENTS DE L'AULA

Com ja s'ha vingut comentant en anteriors apartats, durant l'adolescència l'acceptació dels altres i l'opinió que els altres expresen sobre un mateix s'esdevé molt important per desenvolupar un autoconcepte positiu. La manera com els sords viuen aquestes experiències socials interactives amb els altres influeix sobre el concepte de sí mateixos. Per aquesta raó és interessant conèixer l'opinió dels oients al respecte.

Els resultats observats corroboren el fet de que la interacció escolar entre els sords i els oients propicia l'acceptació dels primers i, per tant, es pot afirmar que, globalment, l'actitud dels oients vers el company sord integrat és positiva inclús quan la seva competència comunicativa i lingüística presenta nivells baixos.

És a dir, els oients, sobretot les noies i els subjectes d'edat inferior, pensen que el sord no fa nosa a classe. Segons la seva opinió, tenir un company sord a l'aula és una experiència novedosa que els permet prendre consciència del que significa ser sord i conèixer les seves repercussions a l'hora d'adquirir nous aprenentatges.

No obstant això, cal introduir algunes matisacions. En primer terme, cal dir que, tot i que els resultats mostren una actitud altament favorable vers la integració del sord, s'observa també una tendència generalitzada a creure que probablement en una escola especial per a sords rebrien millors atencions i aconseguirien aprendre més. De tota manera, aquesta afirmació està dirigida, especialment, als sords profunds ja que els oients pensen que els sords severos aprofiten més la seva estada a l'aula regular, malgrat no ser considerats tan treballadors com els sords profunds.